

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z danom naslednjega dne ter stane celotno 180 K., polno 90 K., četrtletno 45 K., mesečno 15 K. Inzerati po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Naroči se pri upravi TABORA*, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. ŠHS poštnoštevilni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vrnejo.

Leto: I.

Maribor, torek 14. decembra 1920

Številka: 90.

Otvoritev konstituante. Nikola Pašić prvi predsednik.

Stališče pojedinih strank napram ustavnemu načrtu. — Združenje kmetijskih strank.

Sodnji dan.

Maribor, 13. decembra.

Kdo ne pozna slovenskega klerikalizma? V teku desetletij, kar je bila z njim oblagodarjena naša lepa domovina, smo ga videli že v vseh mogočih ulogah in službah, toda le na zunaj, kajti na znotraj je bil in je ostal zvest samo sebi in svojim strankarskim koristim. Za časa mogočne Avstrije je bil črno-žolt, da se je od njega kar cedilo, bil je najzvestiši sluga Dunaja in Habsburgovcev, bolj zvest nego Dunajčani sami. Ko je bila nad to Avstrijo izrekla svetovna vojna smrtno obsodbo, je postal kar čez noč zvest Beogradu in Protiču, bolj zvest nego Beograščani sami, danes pa je naenkrat nepričakovano postal zvest samo — Sloveniji in Slovencem. Toda nobena teh zvestob ni bila iskrena. Dunaju in Habsburžanom so bili zvesti, dokler sta bila Dunaj in vladajoča rodbina mogočna in sta jim to zvestobo plačevala, Beogradu in Protiču, dokler sta jim ta dva prepuščala neomejeno oblast v Sloveniji in danes so zvesti le Sloveniji, ker upajo samo od samostojne avtonomne Slovenije one korist, ki si jih žele. Sicer pa, kaj je njih brigala Avstrija, kaj Jugoslavija, kaj jih briga Slovenija.

Edini, ki po mojem idealizmu ni spadal med klerikalce, je bil pokojni Krek, toda njega so pustili do veljave le radi tega, da jim je rešil potapljačo se barko ter razvesil na njene jambore mesto avstrijske jugoslovenske zastave, sicer pa bi bil postal za vselej brezpomembna ničla v klerikalni senci dr. Sušteršiča, tega klerikalnega Marxa. Ko

je Krek umrl, je zasedel njegovo mesto dr. Korošec. Ta sice iz daleka ni ono, kar je bil dr. Krek, toda ako smo odkriti, moramo priznati, da je med klerikalci še najvrednejši njegov naslednik, čeprav je le njegov antagonist.

Zgodovina se ponavlja! To je zakon, ki je bil že nešteto krat potrjen in sedaj ga je znova potrdil naš klerikalizem. L. 1917 so žrtvovali klerikalci Sušteršiča, da rešijo svoje koristi, sedaj hočejo žrtvovati Korošca, da zopet rešijo iste koristi. Razlika je samo ena, da so žrtvovali Sušteršiča s krvavečim srcem, Korošca pa z veseljem.

V četrtkovni seji načestva klerikalne stranke v Ljubljani, ki je zanjo zgodovinske važnosti, je ta stranka vrgla končno z obraza ono krinko jugoslovenstva, katero si je nadela leta 1917, ter jo nosila cela tri leta. Vrgla jo je v stran ter postala zopet ono, kar je bila pred l. 1917, pod vladjo dr. Sušteršiča. S Korošcem je vrgla v stran še poslednje, kar ji je izza časa dr. Kreka ostalo narodnega. Vrgla ga je v stran, ker je dobila drugega Sušteršiča — v osebi dr. Gosarja.

Nas to veseli, da se je razkrinkala, sedaj je vsaj nedvomno potrjeno ono, kar smo mi vedno trdili, danes si lahko končno pogledamo naravnost iz obličja v obličje. Sovražniki naše države in našega ujedinjenja stojijo pred nami goli.

Klerikalna stranka je bila vedno dobra računarica, toda tokrat — se je zaračunala, temeljito zaračunala. Je sicer res, da ima sedaj prosto pot, da se združi z Radičem, toda niti skupno z njim in z vsemi podobnimi ne bo tako močna, da bi premagala nas, ki ji sto-

jimo nasproti. Protidržavni blok, v katerem je stopila v četrtek slovenska klerikalna stranka, bodo državne stranke potlačile v ozadje z lahkoto. To pa bo imelo za posledico, da bodo klerikalci izgubili svoje sodoščevanje tako v Beogradu, kakor v Ljubljani; s tem bodo postali mrtva stranka. S tem pa jim bo izbito iz rok najuspešnejše orožje — nasilje. Znano je, da se je družila z njimi inteligenca do danes samo iz strahu in iz koristolovstva, ko sedaj ne bo mogla od njih ničesar več pričakovati in ko se ji jih ne bo treba več bati, jo bode zapustila korporativno. Ta pa bo za njo najhujši udarec.

Zdi se, da se bode naša prvotna prorokba res uresničila: — da bode volitve 28. m. m. pomenile sodnji dan slovenskega klerikalizma.

Notranja in zunanja politika.

* Število slovenskih mandatov. Državni odbor je sklenil, da ostane število slovenskih mandatov nespremenjeno.

* Poslovanje državnega sveta. Državnemu svetu so že pričele prihajati pritožbe proti izvolitvi narodnih poslancev. Pričakuje se še prihod dveh svetovalcev, nakar bo državni svet otvoril svoje seje.

* Banket za narodne poslance. Beograjski obč. odbor je odobril kredit 50.000 dinarjev za banket, ki se priredi te dni narodnim poslancem.

* Vrnitev kralja Konstantina. Grška vlada je sklenila poslati kralju Konstantinu brzojavko, s katero mu naznanja izid ljudskega glasovanja in ga pozivlja, da se

vrne na Grško. V krogih, zvestih kralju, smatrajo, da se bo kralj Konstantin povrnil na Grško sredi prihodnjega tedna.

* Grška narodna skupščina. Otvoritev narodne skupščine je določena na 23. januarja 1921.

* Resne revolte v Indiji. V Indiji se je proglasilo obsedno stanje, da se vduše pobune, ki so naperjene proti Angliji.

* Revizija sevreske pogodbe. Francoski zunanji minister se je izrazil v odobru za zunanje zadeve, da je nujno potrebna revizija miru s Turčijo. Smyrna se mora zopet oddati Turčiji in zagotoviti tujemu prebivalstvu potrebno svobodo.

* V petkovi seji belgijske zbornice je neki moški oddal s tribune 5 srellov, da zbudi pozornost ljudstva na nečloveško ravnanje z vojaki, ki so prišli iz ujetništva.

* Konzulska konferenca je obravnavala v svoji seji dne 9. decembra o vprašanju razorožitve Avstrije in Bolgarije. Sklenilo se je, da se razorožitev Avstrije prične čimprej. Namero Bulgarije, ustanoviti delavske bataljone, se smatra kot ogroženje neuvillske pogodbe.

* V Coorku je došlo v petek do ponovnih nemirov, pri čem je bil ubit en civilist in eden ranjen.

* Položaj v Pragi. Večina ranjenec pri demonstracijah dne 9. decembra je zadobilo le lahke poškodbe. Usmrčen ni bil nihče. Nasprotno vesti, da je bilo pri demonstracijah več žrtv, ne odgovarjajo resnici. V večernih urah se mir ni kalil ne v Pragi, kakor tudi ne v predmestjih. — Iz Brna se poroča: Tu je izbruhnila generalna stavka. Cestna železnica ne obratuje. V seji mestnega

Maks Šnuderl:

Nekaj misli ob otvoritvi I. umetn. razstave v Mariboru.

Odgovor gosp. R. Viniča v torkovem "Taboru", ki pa ni odgovor, sprejemam hyalečno kot informacijo. Po razpisu in lepakih je vsakdo upravičeno pričakoval umetniške razstave, t. j. neke celotne skupine umetniških del. Da pa predmetna prireditelj to ni, izvedemo šele iz podlistka g. R. Viniča in iz otvoritve same.

Zapustimo torej umetnostno razstavo in stopimo v zbirko umetnin in slik, ki so jo otvorili S. t. m. v prostorih prejšnje kazine.

* * *

Prireditelj (imenujem jo razstavo brez prejudica) so vzeli v zakup rodoljubi. Kajti otvoritev se je vršila samo za povabljenе goste; proletarska noga ni smela v hram Hijacinth. Dobil sem utis, da je to ubogo polujšanje, ta toliko imenovana in še bolj nepoznana neboljenka doline šentflorjanske zbežala pred tolkimi cilindri, talarji, uniformami in komplimenti, tako, da je ostal na vsej prireditvi le njen lahen diš, topel poljub tu in tam; iz nekaterih del nam še strmi nasproti njen plahi, devški obraz.

Tople, vznešene besede pesnika Vojanovca, ki so, kadar je govoril poet, segale do srca, bi bil privoščil tudi nepovabljenim; razstavljalci so po večini iz slojev, ki niso bili vabljeni. Zakaj torej tak formalizem?

Razstava nudi kvantitativno presenetljivo mnogo, ako pomislimo, da jo sestavljajo samo stajerski razstavljalci in da nam je znanih več stremehih slikarjev, ki so razstavo ignorirali. Ako pomislimo nadalje, da je prva razstava le poskusno sredstvo, da se pokaže, smo li močni tudi mi in kje da smo močni, tu, v teh krajih, kjer je doma das deutsche Leid, moramo priznati, da smo močni. Enkrat smo zaklicali, še vedeli nismo, če odjekne naš glas. Pa je kar zamrgolelo mravelj, neumorno stremehih ljudi za popolnostjo, za dosego umetniškega izraza, za dokazilom prave, poglobljene kulturne sile zunaj navidezno za vse višje brezbriznega ljudstva! Kje da smo močni, to bo težje povedati; preveč je razlagnega, ne le kvalitativno, temveč tudi glede načina izraza, saj imamo mešano celo najnovejšo s staro šolo, in ne samo razne moderne struje med seboj. Mislim pa, da prevladuje zmagojoča pot mladih; tam, kjer cesta še ni jasno odkrita očem, se že prikazuje čvrsta, kvišku stremeha linija hotenja.

S tem pa ne trdim, da so taka dela

v razstavi najboljša; tudi druga so, ki zavzamejo častna mesta; ravnotako pa moram tudi odločno poudariti, da marsikaj ne bi imelo priti v razstavo. V detajlu pa naj razpravlja o umetniški kvaliteti razstavljenih del strokovni kritik.

Iz cele prireditve kipi nezlomljiva volja s silo, kot jo ima poganjajoči cvet, ko žarno razpira svoje cvetne liste proti soncu. Če je še tako okorna roka in negotova črta, barva še tako neubrana, ideja še neizrazita, eno je skupno vsem: Ljubezen do dela! In to je temelj, na katerem se bo sezidala zgradba našega obmejnega forta. To je dokaz kulturne sile našega ljudstva, ki dominira nad nemško boljo za tujo lepoto v teh krajih.

Dela pa, v koja je neboljenka, naša umetnost, pritisnila svoj pečat, naj bodo kakor cilj med hrepenenjem naših mladih.

Zaporedoma bi stisnil roko vsem starim in mladim, ki so se predznili pokazati, da ustvarjamo, da delamo, ki so pokazali s krepkejšo gesto, kakor so vse naše resolucije in besedičenja, da smo doma na teh tleh in da je nezlomljiva naše volje moč. Zdi se mi, (ne vem, ali je to entuzijazem ali ne, in če je, je upravičen), da pomeni ta razstava tretjo zmago nad useljenim nemštvom v Mariboru: Maistrova zasedba, Nučičevo gledališče, Coličeva razstava!

Dal Bog, da bi narod dli v te pri-

jetne razstavne dvorane in podprl iz uspeli prvi poskus, da s tem omogoči bližnji bodočnosti roditi same prave, umetniške sadove!

Poset razstave. Bali smo se, da ta prva naša umetniška razstava v našem Mariboru ne bo našla onega pravega razumevanja, kakršnega smo si želeli, toda, hvalabogu, varali smo se! Kljub skrajno slabemu in neugodnemu vremenu jo obišča dan za dnem čez sto oseb. Nekateri so ji postali celo tako zvesti, da jo obiskujejo kar zaporedoma dan za dnem, če le imajo hip prostega časa. Istotako je tudi z razprodajo. Pri nas je vse preveč vdomečen različen tuj šunt, s katerim so nas zastrupile razne izvendrjavne židovske firme, in razumevanja za res prava umetniška dela je vsaj bilo, bore malo. Zdi pa se, da se tudi v tem oziru počenja obračati na bolje. Od razstavljenih umetnin jih je že danes prodanih prav lepo število in kdor si še misli nabaviti to ali ono razstavljenih slik, se mora pohuriti, da ne bo prišel prepozno, ko bo že vse boljše odano. Kakor kaže, bo izpadla razstava umetniško in gmotno nad vse pričakovane dobro in nas to veseli, ker bodo s tem omogočene tudi še nadaljnj, ki bodo gotovo še vse bolj popolne.

posveta se je sporočilo, da je mestni župan Wanek, pristaš socialistične levice kot protest radi oddaje Ljudskega doma, odstopil.

* Grškemu kralju bo vlada odposlala depešo, v kateri se mu bo naznanil izid ljudskega glasovanja ter ga pozvala, da se vrne na grški prestol. Pričakuje se, da dospe se tekom tega tedna.

* **Nota antante nemški vladi.** Na od zastopnikov Belgije, Anglije in Francije nemški vladi odposlano noto radi v zasedenih krajih obdržanih ministrskih govorov odgovarja nemška vlada, da je njenja, da je govor državnega kancelarja in zunanjega ministra mnogo pripomogel do pomirjenja duhov prebivalstva ženskega ozemlja. Nemška vlada si pridržuje dolžnost, ako je to potreba politike, da se državni minister osebno prepriča o položaju v zasedenem ozemlju in da ima stike z renskim prebivalstvom. Radi vsebine govorov ne more dati antantnim vladam, če v naprej nikakih obveznih izjav, vendar si pridržuje med mejami svojega programa popolno prostost delovanja, da se izvrši versailleska pogodba do meje mogočnosti.

Našim naročnikom!

Opozarjamo vse one naše naročnike, ki ne poravnajo zaostale naročnine tekom tega meseca, da jim bomo primorani s 1. januarjem list ustaviti, čeprav to neradi storimo. V interesu rednega prejemanja lista prosimo torej, da vsak stori svojo dolžnost.

Uprava „Tabora“.

Dnevna kronika.

— Umrla je v noči od soboto na nedeljo soproga pravoslavnega župnika Končareviča. Pogreb je bil danes popoldne. Gospodu župniku naše iskreno sožalje!

— Izredno dobro obiskana je bila v nedeljo dopoldne I. umetniška razstava. Razveseljivo pa je dejstvo, da kažejo razumevanje za razstavo tudi ljudje iz nižjih stanov. V tem oziru je odbor zelo umestno preskrbel, da se obiskovalcem nudijo tudi slike iz starejše šole, katera dela so bolj naravi prilagodene kakor moderne secesionistične. To je bil svojčas v Ljubljani vzrok, da se priprosto občinstvo navajeno naravnim slikam, ni moglo ogrevati za obisk, kakor se je želelo. Na tej razstavi pa pride vsakdo lahko na svoj račun. Na ta način se tudi najbolj vzgaja ljudstvo, da polagoma samo prične spoznavati razvoj upodabljačev umetnosti od starih do najnovejših del. Več slik je že prodanih.

Försterjeva proslava v Mariboru.

Po daljšem odmoru večjega nastopa naše Glasbene Matice, smo s hrepenejem in ob vsesplošnem zanimanju čakali na mnogo užilka obetajoči koncert, posvečen proslavi 83. letnice našega mojstra skladatelja Antona Försterja. Bogati spored, izredno mnogobrojni mešani zbor 140 članov (med njimi blizu 100 pevki), sodelovanje slovečih koncertne solo-pekve ge. Mire Costaperaria (sestre ustanoviteljice Glasbene Matice v Mariboru ter pevovodje g. Deva), ugoden dan (sobota 11. dec.) ter veličastna, to pot prijetno temperirana Götzova dvorana: vsi ti pogoji so bili privlačna sila ne le za mnogobrojno udeležbo, ampak tudi za izreden umetniški užitek.

Glede obiska nas naše nade niso vavale; po zadnjih bridkih izkušnjah, zlasti pri Tkalčiču, ki je zaslužil vse kaj drugega kot prazno dvorano, je bila to pot dvorana polna, če tudi ne prenapolnjena, kakor se je pričakovalo.

— **Kejžar predsednik ZJŽ Maribor.** Na nedeljskem izrednem obnem zboru podružnice Maribor ZJŽ je bil izvoljen svojčasni prvi predsednik te strokovne organizacije, vpok. revident Juž. žel. g. Kejžar, sedaj ravnatelj podjetja „Balkan“ podružnica Maribor. G. Kejžar ima namram gospodi pri železnici nevezane roke, zato to izvolitev v interesu „Zveze“ tem iskreneje pozdravljamo.

— Na tukajšnjem državnem učiteljsku se gode, kakor čujemo, zelo čudne stvari, ki se pa popolnoma krijejo z nebrzdanostjo črne internacionale v političnem boju. Katehet Trstenjak namreč si pomaga pri razlaganju apologetike v IV. letniku z duševnimi proizvodi „Slovenčevih“ člankarjev, nosi list v šolo in ga čita zbranimu dijaštvu, zavračajoč napade naprednih listov. Torej politika, čista politika v šoli, kakor za Sušteršičevih časov na Kranjskem. Ko bi mož vedel, kako malo uspeha ima s svojim postopanjem pred našo mladino, bi morda sploh opustil vsak poizkus, da bi jih počrnil. Gofenci se tudi pritožujejo, da postopa g. Trstenjak strašno oblastno z njimi; mož namreč misli, da je še vedno v kaki avstrijski kadetnici ali kaznilnici, kjer so bile njemu lastne manire morda potrebne, ne pomisli pa, da je sedaj na civilnem državnem zavodu in da so se časi menjali. Zato naj tudi g. Trstenjak blagovolijo menjati svoje nazore ali pa naj gredo. Politikujočih katehetov, ki vrhu tega menijo, da so najmanj pol boga, na državnem učiteljsku res ne potrebujemo.

— **Dvomilijev eksistenc.** Greste na ulico, pridete v gostilno ali kavarno, povsod srečate in najdete mnogo ljudi, ki pohajkujejo in posedajo dobro živč brez pravega posla, namreč brez poštenega posla. Kajti en posel imajo vsi ti, katerim se že na čelu čita pečat dvomilijev eksistenc. Dozdaj je bilo med njimi največ verižnikov ter organiziranih članov vlomilskih in tatinskih družb. In ta organizacija je najbolj razširjena med mladino in sicer več med nemškimi kot slovenskim delom prebivalstva. Imajo svoje stalne seje najraje v boljših kavarnah. Dognano je, da so bili vsi dosednji večji vloni in tatvine v Mariboru sklenjene v takih sejah v najboljših kavarnah, kar sredi med najbolj pošteno družbo. Imajo svoje posebne izraze, tako, da jih lahko tudi sosednja miza sliši, pa ne bo razumela, da namerava gospoda tisto noč ravno tistega posetiti, ki jih sliši in vidi pred seboj. V novejšem času se je ta častita družba pomnožila z novo organizacijo dvomilijev eksistenc. To so agenti emisariji, zaupniki, propagatorji bodoče države. Med njimi ločimo vnanjce, ki prihajajo sem iz vseh svetov ampak od povsod — z rusko valuto in za rusko „delo dejanja“. Prihajajo tu sem kot apostoli boljševiškega evangelija, ki mu je pri nas ime — komunizem. Prinašajo propagandne spise, navodila in kar je še bolj važno, tudi sredstva za propagando. Dočim jih vse druge države preganjajo in izganjajo, dočim jih je

V splošnem je tudi celoten nastop zadovoljil občinstvo. Posebno navdušenje je izzvala „Ljubica“ (mešani zbor s spremeljevanjem harmonija). Svečano resen utis je večina odnesla še iz dvorane s seboj iz „Ave Marija“ (iz „Gorenjskega slavčka“, mešani zbor, s spremeljevanjem harmonija). Tu se je izražala cela, svetlobo posvečena duša skladatelja; nam, ki smo slišali Försterja v ljubljanski stolnici, se je zdelo, da stojimo v ljubljanski škofjski cerkvi ter čujemo iz in v vseh glasovih naša srca božati Försterjevo duso. V „Povejte ve planine“ se je proslavil moški zbor blizu do viška popolnosti. — Tudi „Venec Vodnikovih pesmi“ je našel ginjena srca polna navdušenja.

Ali, ali, če se ne motimo, smo baš ta ljubko doneči „Venec“ pri zadnjem zdatno manjšem nastopu čuli veliko prijetneje, izraziteje v posameznih glasovih, popolneje, veličastneje v celoti, zlasti pri zadnjem sprevu: „Napoleon reče: Ilirija vstani!“ Baš ta zadnji spev naj bo g. pevovodji memento, da večje število mešanega zbora nikakor ne dovede do večjega uspeha, ako — kar se je to pot

celo bivša soc. demokratska vlada v Avstriji brezobzirno preganjala kot norce in hudodelce, jim naše oblasti nudijo čim največje gostoljubje. Drastičen slučaj: Pred kratkim se je tu sem priklatil nek tak apostol, ki je bil že iz vseh držav izgnan. Pri nas pa so mu „sodruzi“ priredili javen shod, na katerem so javno prosili zanj podporo; vsakdo je moral žrtvovati po 3 K „za trpečega brata“. Seveda je bila ta trditev pro forma, ker kakor rečeno, taki apostoli ne hodijo po svetu kakor so svojčas Jezusovi, brez mošnje in denarja. A drugi člani v tej verigi so domačini, ki se posvetijo tej veliki propagandi in postanejo potujoči apostoli po naših domačih krajih. So povsod in nikjer, so varni kakor zlodej, ki ima Belcebuba za očeta. Kdaj že smo svarili pred temi tiči vse tiste, ki bi se morali za vničevanje te zalege brigati; ampak takrat se nam je zatrjevalo, češ, saj to niso resni ljudje. Volitve so pokazale, kako napaden je bil ta račun. In potem spadajo k vsej tej častiti družbi še politični agenti tujih držav, ti „študirajo“ naše razmere. — Ko je bilo prejšnji mesec razglašeno splošno ljudsko štetje, smo upali, da se bo Maribor sčistil vse te zalege. Ampak še danes, kakor pred enim mesecem vidimo iste obraze na ulici, po gostilnah in kavarnah včas med našo najboljšo družbo, ki sicer rada gleda človeka, ki si na pošten način služi svoj kruh — takole preko rame če se sploh nanj ozre.

— **Izobraževalno društvo privatnih nastavlencev** nadaljuje od srede naprej s poukom v slovenščini in sicer vsako sredo in soboto zvečer od 7. do 8. ure v I. nadst. šole v Razlagovi ulici št. 16. Dalje se sprejemajo godbeniki za povečanje društvenega orkestra in se bo dajal pouk na gosli tudi začetnikom. Pouk se daje članom društva brezplačno. Sahnovski klub se sestane vsako nedeljo in praznik ob pol 8. uri zvečer v kavarni Zigart, stranska soba. Dne 21. t. m. se vrši Božični večer za člane v Gambrinovi dvorani, tudi je že splošno zanimanje za plesni venček trgovskih nastavlencev, koji se ima vršiti 5. januarja 1921 v vseh prostorih Oficirskega doma, nekdanji kasino. Prijave k društvu kot k posameznim odsekom se sprejemajo v društveni pisarni Slov. ulica 8 ali pa v plesni šoli, koja se vrši vsak torek in petek zvečer v Gambrinovi dvorani.

— **Vpisovanje v kurz meroizkusnih kontrolorjev.** Trgovinsko ministrstvo bo otvorilo poseben kurz za petnajst gojencev pri meroizkusnem uradu v Zemunu, kjer se bodo slednji teoretično in praktično usposobili za državno meroizkusno službo. Kurz se bo vršil na državne stroške in bo trajal 2 meseca. Kurzisti dobe mesečno podporo 500 dinarjev. Prošnjam, ki jih je vložiti do 15. t. m. pri ministrstvu trgovine in industrije odeljenje za notrajno trgovino in trgovsko šolstvo, je treba priložiti krstni list, domovinski list, zrelostno izpričevalo srednje šole, navrstveno izpričevalo, zdravniško izpričevalo, izpričevalo o dosedanjem službovanju ter

zgodilo — dobra tretjina zlasti med ženskimi zborom komaj ali niti ne svojih sladkih ust ne odpre — vsaj zaradi lepšega. Za staliste v Glasbeni Matici ne more biti prostora. A tudi moški zbor je bil pri zadnjem nastopu na popolnejši višini, kakor to pot. Poznalo in maščevalo se je „cepljenje glasov“ v pevski družbi „Drava“ in „Jadran“. „Dravi“ v Studencih bi že radi prevelike razdalje ne zamerili. Ali da se je tudi „Jadran“ tako izločil iz Matice, s tem bi bili lahko še počakali. Glasbena Matica mora biti in ostati naš skupen reprezentant na polju glasbene kulture.

Na vodnih glasovih (Gerbas, dr. Juvan, Zivko i. dr.) se je poznal tudi vpliv vremena, še bolj pa, ker prvovrstni pevci premalo čuvajo svoje glasove v naših prezakajenih nočnih lokalih.

Od 140 članskega zbora bi se morala n. pr. pri „Napoleon reče“ stresti odmeva glasov tudi Götzova dvorana, če bi bil ves zbor na svojem mestu. Za polno uveljavljanje tako močnega zbora treba tudi daljših vaj, kot so bile za ta koncert mogoče. A ravno z ozirom na vse to

izjavo prosilca, da ostane v državni službi najmanj tri leta.

— **Protestno zborovanje trgov, gremija v Mariboru.** V torek dne 14. decembra se vrši v restavraciji „Maribor“ ob pol 8 uri zvečer protestno zborovanje z sledečim dnevnim redom. 1. Zahteva upostavitve železniške zveze Maribor—Ljutomer itd. 2. Prepoved prodaja žganih pijač. 3. O koncesijoniranju jajc in mleka. 4. Zahteva za več carinskih uradnikov. 5. Slučajnosti. Naj se toraj tega zborovanja vsakdo zanesljivo udeleži.

— „Jadran“. Danes zvečer ob 7 uri vaja za mešan zbor!

— **Začasnemu konzulu kraljevine Holandske.** H. Y. A. Janssonu je kralj vlada izdala 26. oktobra eksekvato, da

— **Obrotniki mariborskega mesta,** ki reflektirajo na prevzetje tekočih del za leto 1921, se vabijo, da predložijo 8 K kolekom opremljene prošnje z navedbo enotnih cen do 18. decembra 1920, 12. ure pri vložnem zapisniku mestnega magistrata. Enotne cene je zapisati v izkaz delo, ki se dobi v mestnem stavbnem uradu (Koroška cesta 1, II. nadstropje, sob št. 3.) Tega je priložiti prošnji. V prošnji se mora izrecno navesti, da je ponudnik že vpoogledal v stavbnem uradu ležeče pogoje in jih popolnoma prižnal. Mestni sosvet si pridržuje prosto izvolitev izmed ponudnikov, ne da bi bil pri tem vezan na nižjo ponudbo ali pa na oddajo dela po določenem turnusu.

— **Novi kovani drobiž** je že v prometu. Frnračno ministrstvo je izdalo naredbo, da morajo sprejeti ta drobiž vse državne blagajne in uradi.

— **Znižane časopisne brzojavne pristojbine v Italijo.** Časopisnem brzojavkam v prometu z Italijo so se z dnem 5. t. m. pristojbine znižale za 50%, po predpisih mednarodne pogodbe.

— **Pomenjanje vredno.** Namesčenci tukajšnje kaznilnice redno izročajo drobiž svoje plače Jugoslovenski Matici ali pa Podpornemu društvu za opuščene kaznjence. Ob proslavi ujedinjenja, dne 1. decembra so se pa — čeprav so mnogi tudi redni člani — brezizjemno vsi spomnili Jugoslovenske Matice z večjimi zneski, in sicer: gg. Vales 50 K; Bregant, Jakac, dr. Jankovič, Lipovž, Morel, Prajnik in Tomsig po 40 K; Končarevič 33 K; Zavnik 32 K; Balazič 30 K; Cvijanovič 25 K; Cizel, Fabič A., Gregorič in Zidanik po 21 K; Gvardijančič 20 K; Bajt, Bizjak A., Bitenc, Fatov, Ferjančič M., Filipič, Fischer, Gorup, Gselman, Kristofič, Longino, Lubanjšek, Makuc, Mošič, Novak, Ostrouška, Pečovnik, Pegan, Petelin; Peterin, Pluka, Požar, Straka, Stebih F., Volaučnik, Zavadlal, Zavodnik, Zornik in Zlendar po 20 K; Vetrhi II. 18 K; Copic 17 K; Jurca in Vidmajer po 17 K; Bizjak M., Colja, Forjančič J., Gulič, Muskatelo, Melihen in Rudež po 16 K; Razlag 15 K; Butolen, Gergorič, Kovič, Podgornik, Vetrhi I., Vižintin in Vremšak po 15 K; Kanič in Rubin po 11 K; Bračko, Cigoj, Cvetko Fabič I., Fras,

sence se moramo čuditi, da je pevovodja g. Dev s svojo neumorno voljo vstval in dosegel, kakor rečeno, v celoti zadovoljiv, časten uspeh.

Vrzeli teh senc je presijalo še vedno smehljajoče solnce solistije ge. Mire v spremstvu črnolasega ljubkega angela na glasovirja. Pri vsakem njunih nastopov je navdušenje občinstva pevko klicalo nazaj. Vrhunec v srce segajoče ganjlivega navdušenja je ga. Mira dosegla s svojo Koroško narodno tožbo po zgubljenem domu. Ze zato je zaslužila podarjeni ji krasen šopek. A zaslužil je tudi drugi šopek njen brat, pevovodja. Skoda, da deklamacija ob začetku, v proslavo Försterju, ni bila natisnjena na sporedu in da je namesto g. Gerbasu, ni deklamovala n. pr. ga. Mira ali katera deklica.

Prvič se je zgodilo, da je nedostajalo navdušenja k običajnim dodatkom koncertu sporeda. Vodstvo „Glasbene Matice“ mora skrbeti, da je bilo to tudi — zadnjič.

Kuželj, Lutman, Midlil, Pavšič, Pečenko, Person, Podgorelec, Rojc, Sever, Stigar, Stebih I., Suc in Urek po 10 K; Germok 9 K; Pucelj 6 K; Dragar 5 K in Sartič 1 K; skupaj toraj 1659.02 K; katerim se je z velikim navdušenjem pridružil šolski vodja v Spodnji Kungoti g. Vekoslav Fram z zneskom 80 K, tako da znaša skupni izkaz 1739.02 K. Zbiratelju, gospod pregledniku Jakcu in vsem darovalcem so zahvalujemo s prisrčno željo, da bi našli mnogo posnemovalcev.

— **Uradniške zadrage.** Dne 1. januarja 1921 stopi v veljavo uredba o organizaciji uradnih zadrug, ki bodo vse morale stopiti v zvezo nabavnih zadrug državnih uradnikov. Po tej uredbi je združenje vseh državnih uslužbencev obvezno. Vsi oni, ki dobivajo plačo v kakršnikoli višini iz državne blagajne, morajo biti člani navedenih zadrug državnih uslužbencev. Zadrage bodo dobavljale blago od producentov samih in bo zato mnogo cenejše kakor na trgu.

— **Dar za siromašne invalide.** Msgr. Francis Cherubini je posetil združenje naših vojnih invalidov ter tam položil 12.000 dinarjev kot božično darilo za siromašne in invalide.

— **Stavka dunajskih uradnikov prenehala.** Pri pogajanjih med vlado in stavkajočimi državnimi uradniki se je dovolilo uradnikom grupe C ravno iste ugodnosti, kakor uradnikom poštne hranilnice.

— **Kovan drobiž.** Z Dunaja je dospela večja množina kovanega drobiža za 5, 10 in 25 par. Po naredbi finančnega ministrstva se bo drobiž izročil takoj v promet. Novci po 5 in 10 par so izdelani iz kovine „gama“, in sicer iz 98% cinka in 2% bakra. Novci po 25 par so izdelani iz zmesi bakra in niklja, in sicer iz 25% niklja in 75% bakra. Na eni strani je označena vrednost v arabski številkici, na desni in na levi strani pa se nahaja beseda „para“ v cirilici in latinici. Komade po 5 para morajo zasebniki sprejemati do 5 dina., komade po 10 par do zneska 10 dinarjev in komade po 25 par do zneska 25 dinarjev.

— **Brat papeža umrl.** Marchese Giovanni della Chiesa, brat papeža, je umrl. Papež je v znak žalovanja opustil avdijence.

— **Nova večeletrakarna v Bosni.** G. Peter Biankini, brat Juraja Biankinija, je ustanovil sindikat za zgradbo velikega vodno-električnega podjetja v Bosni potom izrade vodne sile reke Rame pri Prozoru, kjer se bo izkopal 10 km dolg prekop do Trisčanov. Padec vode bo znašal 254 m. Računajo količino vode od 10 do 12 m³ na sekundo, se bo dobavilo električne energije za 30.000 konjskih sil. Ako bo to dodjetje uspelo, bi bilo največje v naši kraljevini po veliki falski centrali.

— **Tatvina.** V delavnici progovne sekcije Maribor kor. k. se je izvršila večja tatvina orodja. Tatovi so razbili šipe, odprli okno ter odnesli približno za 3000 kron mizarjskega orodja. Sumi se, da so to domači umovniki, katere se zasleduje.

Kultura in umetnost.

+ **K koncertu Brandl-Brezovšek.** Kakor smo že poročali, bo naša domača umetnica gospa Brandl-Pelikan koncertirala v ponedeljek 13. decem. v Götzovi dvorani. Umetnica je učenka slavnega pedagoga Roše (Prof. vijolinske mojstrske šole dunajskega konservatorija). Prinesla bo m. d. Beethovno spomladno sonato, ki šteje k najlepšim skladbam vijolinske literature. Njena igra je v splošnem jako izravnan, korektna in lahko se reče vzorna v javni intonaciji in ritmiki, kar je velikega pomena za pravilno sviranje klasičnih skladb. Spremljeval bo umetnico gospod operni kapelnik Brezovšek, nam že znan kot glasbenik najfinjšega okusa.

Okrožno sodišče.

Bitke na Rodinskem Vrh.

Zgodovina poveljne kriminalistike, napisana v kazenskih aktih okrajnega sodišča Ptuj, posebej na okrožnega sodišča

Maribor, bo znala povedati, da se je ptujski okraj najbolj odlikoval po izredni surovosti iz vojne se vrnivše mladine ter po razsežnosti vsebine in krajev dejanj. V spominu so nam iz prvih poveljnih porot slučajih javnih velikih ropov trgovin, proglašev republike potom obsežne splošne vstaje po podivjancih zapeljanih elementov. Prvi poveljni čas je bila za ta okraj — kakor pri moštu v jezeni — doba vrenja; vzkipevala je v notomcih dveh narodov. Rimljanov in Turkov, pomešana jugoslovenska kri. Kdor vidi ta čvrsti, krepki, samozavestni, sicer pošten rod v tej stoletja, da nad lisolotje stari krvni mešanici, ne more trditi, da so to tudi — zlobni ljudje. Kadar jih posadi železna pest postave na zatožno klop, se obnašajo samozavestno-odkriti.

Preteklo soboto se je okrožno sodišče pečalo — upamo — z zadnjimi odmevi iz te razburkane dobe. Dva zavher fanta, brata Franc in Simon Jus iz Rodinskega Vrha sta se čutila poklicana nad svojim domačim krajem igrati vlogo poglavarjev Indijancev. Oborožena z vojnim orožjem, tudi s koli in sekiro in kamenjem sta grozila in pretila vsakomur, kdor jima ni bil povšeč, da ga zakoljeta, ga razreže a „na stikelce“, da razbijeta vse, kar se da razbiti: šipe, vrata in tudi strehe. Postala sta pravcata strah in groza tudi izven domače vasi. Kamor sta prišla, so ju ljudje sprejemali z orožjem. Vdirala sta siloma v hiše, iz katerih so jih prepodili le ob močni obrambi. Izmed mnogih na ta način ogroženih ljudi in hiš, navajamo le nekatera imena: Blaž Klaneč-k. Andrej Hrvat, Jernej Sirovnik, Andrej Hriberšek, Reza Bigec i. t. d. Nekega Preinerja, sta srečala pri gradu Turniše, ga oklofotala, mu vrgla kolo v vodo, potem pa še njega. Simon Jos je na Sveti večer pri polnočnici v cerkvi Sv. Trojice kadil cigarete.

Lani začetkom januarja je bilo domačinom le preveč tega divjanja. Ko so zvedeli, da se indijanci glavarja nahajata v hiši Marija Sprah, so se zbrali fantje: Andrej Hriberšek, brata Holz in Sirovnik, oboroženi s sablami in revolverji ter so pod poveljstvom občinskega odbornika Urbana Sardinskega, ki je stal s puško pred Sprahovo hišo, zajurili vežna vrata. Brata Jus sta zbežala na podstrešje. Pričela se je pravcata bitka: napadaleci so streljali proti bratom Jus, a ta dva sta napadalec odbijala iz podstrešja. Konec bitke je bil več ranjenih.

Šele to soboto se je vršil velik dan sodbe. Oba brata Jus sta bila obsojena po 18 mesecev težke ječe. Pulklo oproščen, Hriberšek, brata Holz in Sirovnik pa milostnim potem le po 6 tednov ječe. Sardinskega pa je med tem odšel že pred večnega sodnika. Ker nobeden obsojenih ni zadovoljen z razsodbo, se bo sodni dan o teh bitkah na Rodinskem Vrh še ponovil.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V ponedeljek 13. dec.: Zaprt.
V torek 14. decem.: „Carleone Amante“ ab. B—13.
V sredo 15.: „Pohujšanje v dolini Sentiljanski“, ab. C—10.
V četrtek 16. dec.: Svečana predstava v čast rojstnega dne Njegovega Visočanstva regenta Aleksandra: Koncertne točke, živa slika in enodejanka „Kosovo“, izven abon.
V petek 17.: Zaprt.
V soboto 18.: „Heda Gabler“, ab. B—13.

Najnovejša poročila.

Otvoritev ustavodajne skupščine.

LDU. Beograd, 12. dec. (Po steno-grafskem zapisniku.) Prvi predhodni se-stanek ustavodajne skupščine je bil skli-can na dan 12. decembra 1920 v Beo-grad. Ob 10. uri dopoldne so se zbrali narodni poslanci v veliki dvorani novega poslopja skupščine, kjer je prisotnih po-slancev prvi izpregovoril dr. Milan Rojc: Gospodje poslanci: Po predpisu poslanika se mora izvoliti začasni predsednik po starosti. Dovoljejem si predlagati gospo-dom poslanca gospoda Nikolio Pašića za začasnega predsednika. (Živio-klici in ploskanje.) Nikola Pašić povzame besedo: Gospodje poslanci! Zahvaljujem se vam

na zaupanju in Bogu, ko prevzamem to pomembno mesto, Vas prosim, da mi dovolite, da izpregovorim ob tej priliki nekoliko besed. Gospodje poslanci! V zgodovini našega troimenega naroda ni bilo pomembnejšega in večjega zgo-dovinskega momenta kakor je ta, v kate-rem se nahajamo sedaj.

Naš narod je po svojih poslancih pozvan, da utrdi temelje naše države in da zavaruje vse politične in držav-ljanske pravice našega troimenega na-roda brez razlike na vse državljane, ki živijo v naši domovini. Naša mila domovina je dolgo živela vključena v druge države, služila je tuji gospodi in delala za tuje narode. Sedaj je hvala Bogu, preliti krvi in pomoči naših za-veznikov osvobodjena in zedinjena. (Burno ploskanje in živio-klici.) Gospod! Usoda naše države in našega naroda je postavljena v Vaše roke. Ako jo bomo vodili umno in po izkušnjah zgodovine, bomo mogli najti pot našega napredka in razvoja, pot, ki nas bo hitro dovela v vrsto najnaprednejših narodov, ki bo brzo ustvarila svobodo in blagostanje v našem narodu. To delo je zelo težko, ako bo pa dobra volja v nas vseh, da ustvarimo osnovo, ki bo nudila možnost razvoja za vse naše državljane, potem bomo ta posel lahko izvršili, ako nas bo vodila blagost in izkušnja in ako bomo strpljivi in složni z vsemi našimi brati. Gospodje poslanci!

Mislim, da bo naš troimeni narod, ki je toliko pretrpel, porabil ta moment, ko je usoda države v njegovih rokah, da bomo ustvarili napredno in svobodno državo, državo, ki bo popolnoma zado-voljila naš narod in vse napredne na-robe in ki bo zadovoljila tudi naše za-veznike ter da bomo vili strahu onim, ki mislijo, da nas bodo razkrojili. (Ploskanje.) V imenu vseh želim naši konsti-tuantki srečno delo in slavo. Po poslov-niku je treba, da izberete štiri tajnike. (Cujejo se glasovi: Kandidirajte jih Vi!) Prosim Vas, da pošljete njih imena. Jaz vseh niti ne poznam. Prosim s tem gospode poslance, da mi imenujejo imena onih naših drugov, ki so naj-majši med nami. (Se zgodi.) Imenujem gospode Nikolo Perića, dr. Svetoslava Mijakovića, Borislava Stabijanina in Vladimirja Pušenjaka. (Izvoljeni tajniki zavzamejo svoja mesta.) Gospodje po-slanci! Po členu I. začasnega poslov-nika prosim gospode, da oni, ki imajo svoja pooblastila, izročijo svoje poveril-nice predsestvu. Potrudil sem se tudi, da sem dobil izpisek, ki je predpisan. Ko bodo gospodje poslanci izročili svoje poverilnice in ko bom videl, da koliko jih je prišlo, bom odredil prihodnjo sejo za jutri ob 16. uri. Prosim gospode poslance, ki imajo poverilnice, da jih izročijo sedaj predsedništvu. (Poslanci izročijo predsedništvu svoje poverilnice.) Oni gospodje poslanci, ki niso mogli izročiti svojih poverilnic, naj jih izvolijo oddati tajnikom. Sedaj zaključujem sejo in odrejam prihodnjo za jutri ob 16. uri. Prosim gospode, da pridejo vsi na sejo. (Burni živio-klici.) Poslanec Vencoslav Vilder: Zivela Jugoslavija: Poslanci ko-munistične stranke: Zivela sovjetska re-publika! Konec seje ob 10.20. uri.

Stališče demokratov.

LDU. Beograd, 12. dec. Demokratski klub je razpravljal o konstituenti in o ustavi ter ugotovil, da se že morejo pričeti priprave za sestavo vlade. Klub stoji na stališču, da mora prevzeti inicijativo za pogajanja, ker se ne sme izgubiti časa.

LDU. Beograd, 12. dec. Demokratska stranka je sklenila, da prevzame inicija-

tivo in se prične pogajati z radikaln-stranko radi skupnega dela v konstitu-anti. Načelnika obeh strank, gg. Pašić in Drinković, sta se dolgo razgovarjala o notranjem in o zunanjem položaju, v katerem se nahaja država. Razgovori se bodo nadaljevali in bosta oba kluba obveščena o položaju. Razgovori bodo najbrže trajali dalje časa. Pri demokratih in tudi pri radikalnih vlada preprčanje, da zahtevajo interesi države sestavitev močne vlade, ki bo mogla v konstituenti hitro izvesti ustavo in osnovne zakon-za uredbo države.

LDU Beograd, 12. dec. V demokrat-skem klubu je poročal njegov predsed-nik Ljuba Davidović o svojem sestanku z Nikolo Pašićem. Davidović je izjavil, da je Pašić za skupno delo v ustavo-tvorni skupščini, ker je položaj zelo re-sen. Predvsem pa Pašić nima še vseh elementov za sklep sporazuma in se bo o tem posvetoval s svojim klubom. Nato se je razpravljalo o zunanjem položaju ter je minister Milorad Drašković kot član ministrskega odbora za zunanje stvari poročal o zunanjem položaju ter o naših odnosih do sosednjih držav.

Stališče radikalcev.

LDU Beograd, 12. decembra. G. Pašić je naznanil radikalnemu klubu, da je imel sestanek z g. Davidovićem, s katerim je razpravljalo o skupnem delu v konstituenti. G. Pašić je izjavil, da sta oba konstatirala resnost položaja in potrebo skupnega dela. On da bi predsedstvo nove vlade težko sprejel, toda ako zahtevajo to interesi države, bi pristal na to, ako bi se najprej sprejel in utrdil program dela za skupno vlado. Z dobro voljo na eni in na drugi strani bo program gotov v nekaj urah. Nato je g. Pašić obširno razkladal misli o položaju v državi, nakar se je razvila razprava, katere se je udeležilo več po-slancev. Večina govornikov je bila za skupno delo z demokrati.

Ždružitev kmetskih strank.

LDU Beograd, 12. decembra. Na seji poslancev zemljo-radničke stranke Srbije, Saveza težakov iz Bosne in Hercegovine, težačke stranke iz Dal-macije in Samostojne kmetijske stranke iz Slovenije je bilo sklenjeno, da se vse te skupine združijo v stranko, ki bo nosila ime zemljo-radnička stranka. Izvršilo se je tudi konstituiranje kluba zemljo-radničke stranke. Za predsednika je bil izvoljen Vojeslav Lazić, poljedelec iz Stubina v valjevskem okrožju, za podpredsednika pa Ivan Pucelj iz Slo-venije in Ivan Franić iz Dalmacije.

LDU Beograd, 12. decembra. Za zemljo-radničko stranko je izjavil Mi-hajlo Avranović predsedniku demokrat-skega kluba, Ljubi Davidoviću, da je zemljo-radnička stranka po svojem pro-gramu najbližja demokratom in da se bo v njegovi stranki storilo vse za iz-hod iz sedanjega položaja. V vlado pa stranka ne vstopiti.

Stališče muslimanov.

LDU Beograd, 12. decembra. Jugo-slovenska muslimanska organizacija se je izjavila za ustavodajno monarhijo, vendar se ni določila svojega stališča glede pokrajinske avtonomije.

Stališče komunistov.

LDU Beograd, 12. decembra. Ko-munisti bodo branili edinstvo države, vendar pa bodo nastopili za sovjetsko republiko.

Stališče narodnih in socijalnih demo-kratov.

LDU Beograd, 12. decembra. Na-rodni socijalisti in socijalni demokratje bodo za edinstvo države in bodo glaso-vali za večino členov ustavnega načrta. Narodni klub je za ustavno monarhijo, urejeno na federalistični podlagi.

Stališče strank napram ustavnemu načrtu.

LDU Beograd, 12. dec. Tekom tedna bodo vse stranke določile svoje stališče napram vladnemu ustavnemu načrtu. Za sedaj je znano, da je skoro večina članov radikalnega in demokratskega kluba za ustavni načrt, ki ga je sestavila vlada dr. Vesnića. Jugoslovenski klub je proti temu načrtu in zahteva pokrajinsko avto-nomijo predvsem za Slovenijo.

Resen spor med Ameriko in Japonsko.

DKU Berolin, 12. decem. Wolffov urad poroča iz Newyorka: Po newyorskem »Herald« je podal zunanji državni tajnik v senatnem odboru za zunanje zadeve izjavo o sporu z Japonsko radi kabelja na Japi. Uradna mesta domnevajo, da je slučaj zelo resen. V kongresu je vprašal Chan, če deluje Japonska na odprt konflikt med belo, rumeno in črno raso ter izjavil, da svet ve, da se Amerika ne bo odtegnila usiljenemu ji boju.

Ne pozabite na naročnino!

Gospodarstvo, trgovina.

| **Prepovedan izvoz pšenice iz Romunije.** Ministrski svet je prepovedal izvoz vsake množine pšenice iz Romunije, ker se ta produkt zelo potrebuje za domače konsumente.

| **Bolgarija in Turčija.** Po carigradskem »L'economist d'orient« se je uvozilo v Carigrad iz Bolgarske 40.000 kg kaše, 60 ton žita, 4917 moke in 215 ton ječmena.

| **Trgovina z Bolgarijo.** Ministrstvo trgovine je dovolilo svoboden izvoz sledečih produktov: 1.000.000 kg krompirja, 500.000 kg čebule in neomejeno množino česna.

| **Anglija ne dovoli Grčiji kredita.** Državni podtajnik zunanjih zadev se je izrazil v spodnji zbornici, da je vlada ukinila Grčiji dovoljene kredite.

| **Jamstvo za kredit Rusiji.** Po ruskih vesteh iz Parisa se opozarja, da se smatra bogate zemeljske produkte v Sibiriji kot jamstvo za ruske dolgove v Franciji. Radi tega ne more mirno gledati, kako si prilastajo ena država za drugo razne koncesije v Sibiriji.

| **Kanal Bege v Volvodini je očiščen blata,** tako da je ta kanal za šlepe zopet odprt.

| **Padanje cen svinjine.** Hrvatski listi poročajo, da je prišla zadnje dni padati cena svinjskemu mesu. Nedavno so se bile cene žive teža med 32—34 kron, pa so naenkrat padle na 25 kron. V večjih partijskih se je celo prodajalo po 24 kron. To padanje cen se tolmači vsled težkoč izvoza, radi previsoke carine in velike množine pridelave koruze, ki se tudi ne more izvoziti.

| **Zveza narodov za siromašne dežele.** Predsednik finančne sekcije provizorne finančne in gospodarske komisije, ki jo je osnovala zveza narodov, se je izrazil v svojem razgovoru z nekim novinarjem, da je najvažnejša naloga imenovane komisije osnivanje mednarodne kreditne organizacije. Po njegovem mnenju se morajo uporabiti vsi krediti samo za siromašne dežele, ki si ne morejo same pomagati.

| **Zaključek italijansko čehoslov. trgovinskih pogovorov.** Te dni so se končali med italijansko in čehoslovaško vlado gospodarski razgovori v Trstu. Čehoslovaška dobi sledeče koncesije: Uporaba hangarja v punto franco se podaljša za nadaljne dve leti; po tej dobi se lahko po potrebi še ponovno podaljša ta rok. Razven tega se prepušča čehoslovaški še neke manjše prostore. Republikli se pripozna pravico, da ustanovi v Trstu svojo oblastveno carino. Pomorski tarifi se bodo od slučaja do slučaja znižali.

| **Kaj je z našimi parobrodci?** Italijanski industrijski in trgovinski minister je izdal odlok, na podlagi katerega se imajo oddati Jugoslaviji vsi trgovski brodovi, kateri pripadajo kraljevini SHS na temelju londonskega sporazuma. S tem ministrskim odlokom se imajo brodovi, ki niso na potu in prazni, takoj vrniti, ostali pa, ko dospéjo v kako italijansko luko. Dodatno k gornjem odloku je minister izdal

naredbo, da se v prvi partiji določijo naslednji trgovski brodovi: »Marija Imaculata«, »Bosanka«, »Sergej Dubac«, »Lopud«, »Leopold« in »President Beck«, ki pripada parobrodniemu društvu »Ragusca«; »Dunav«, ki pripada »Ungaro Croatic«, »Izvor«, »Eolidauro«, »Iskra«, »Orient« in »Isina«, pripadajoč društvu »Ratič«, »Kostrena«, »Jadera«, »Radium«, »Zora«, »Mrav« in »Lud« pa društvu »Oceanija«. Rok za oddajo drugih se določi naknadno, ko se izvrši predaja prve partije.

| **Promet z Madžarsko.** 19. t. m. se vrši konferenca naših in madžarskih železniških delegatov v Subotici, da se pogovori o direktnem prometu z Madžarsko.

Razno in humor.

Tudi krivniki so pričeli stavkati. V zloglasni njujorški kaznilnici Sing-Sing so pričeli pred nekoliko dnevi »šef« krivnikov in njegova dva pomočnika stavkati, ker jim vodstvo kaznilnice ni hotelo povišati mezde. Dotični dan bi se pa imelo na električnem stolcu usmrtiti dva vlezločinca, ki sta umorila pred tremi tedni petčlansko družino. Ker so se zdele ravnateljstvu mezdne zahteve krivnikov nesprejemljive, ni vedlo, na kak način naj bi se morilce usmrtilo. Razmišljali so to in ono, pa nobena pametna misel jim ni padla v glavo. Svojih rok niso hoteli omadeževati s krvjo, ker pač zato niso bili plačani. Pa se je domislil ključar neke izborne ideje. Pustil je napeljati po nekem diskretnem mehaniku električni žici z gumbom v dve celici ter označil kaznjencem, naj pozvonijo, ako hočejo imeti tobak. Že v prvi minuti pozneje sta bila mliška kandidata na onem svetu, kaznjenci so pa imeli dovolj tobaka. — Ako »koncesijonirani« krivniki še stavkajo, nam ni znano.

Kdo je Wrangl. General Wrangl, ki je bil od sovjetskih čet na Krimu poražen, izvira iz stare plemene baltiške rodbine na Švedskem. Porodil se je 1. 1879 v Petrogradu, kamor se je preselila njegova rodbina. Prvotno je bil slušatelj tehničnih študij, a ko se je vnela rusko-japonska vojna, je vstopil v armado. Pri izbruhu svetovne vojne je bil poveljnik brigade carske garde, kmalu pa je napredoval za divizijskega načelnika. L. 1917, se je združil s Kornilovom, a ko je nastalo boljševiško gibanje, je nastopil proti njemu. Ker je bil zelo spreten organizator, je sestavil prvo protirevolucijsko armado na Kavkazu, pozneje je pa bil poveljnik desnega krila Denikinove armade. Vsled nesoglasja s svojim vrhovnim poveljstvom le bil odstavljen — pozneje je prevzel vodstvo njegovih čet in od doličnega dne se je zelo hrabro bil z boljševiki. Sedaj pa je tudi njega doletela ista usoda, kakor vse druge njegove tovarše.

Amerika — dežela luksusa. Med vojno je Amerika z razpošiljanjem orožja, municije in raznega kolonialnega blaga napolnila svoje blagajne z masnimi svotami. Vseprek, mlado in staro, je zaslužilo ne s preveč težkim delom velike svote denarja. Lüksus se je razpasel kakor kuga. Ludje, ki so bili preje zmerno oblečeni, hodijo sedaj v najfinjših oblekah. Čevlarski vzienec se na ulici čisto nič ne razlikuje od bankirja, dekla ne od soroge milijonaria. Interesantna je statistika o izdatkih za luksus, ki jo objavlja ameriška državna blagajna: Ameriške žene so izdale preteklem letu za parfem, šminke in druga kosmetična sredstva 750 milijonov pfuntov šterlingov. V istem času so izdali moški in žene za druge luksuzne predmete, ki pripadajo obdačenju, ogromno svoto 22.700 milijonov pfuntov šterlingov. Za cigarete se je potrošilo 600 milijonov, za cigare pa 700 milijonov pfuntov šterlingov. Pol bilijona se je porabilo za razna nakite, polovico te svote za bonbone. Krznariji so prodali nič manj nego za 300 milijonov blaga, za fotografije in glasovirje se je potrošilo 250 milijonov, za

avtomobile pa dve milijardi pfuntov šterlingov. Kar se tiče drugih luksuznih predmetov, se je porabilo od vsake vrste od 50—800 milijonov pfuntov šterlingov. — Pa naj se kdo po tem ne čudi, da se izseljuje toliko našega življa v deželo Jankejev.

Čudni testamenti. Mnogo čudakov ne ve pred smrtjo, kaj bi storili s svojim premoženjem, ker nimajo nikakih sorodnikov in ne simpatizirajo z nobenim dobrodelnim društvom. Tako je umrl pred nekaj časom v San Francisku in Zener, ki je označil v svojem testamentu, da pripade njegovo premoženje dotičnemu, ki bi udeležil projekt zidave podmorskega kanala med Ameriko in Anglijo. Kakor znano, je dal inicijativo za to zgradbo Kellermann, sloveč nemški romano-

pisec, s svojim romanom »Der Tunnel«. — V Parizu je preminul leta 1905 znani bankir Albert Fillaume, ki je določil svoje premoženje šestih milijonov frankov onemu, ki dobi najprej brzojavno zvezo z Marsom. — V Mariboru je zapustil zdravnik Gounde 1.500.000 frankov iznajditelju nadomestnih včij za slepce. — V Petrogradu je umrl veletrgovec Saša Volinsky, ki je določil za naslednika njegovega premoženja onega urarja, ki iznajde večno idočo uro. — Moskovski fizik Morazov je označil za dediča premoženja 600.000 rubljev, onega, ki iznajde žepni brezžični telefon.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

G. Pisanje. Naznanja se Vam, da je lokal, radi katerega ste poizvedovali v pisarni g. dr. Lovrica, še na razpolago. 882

Majhen lokal v sredini mesta se odda. Poizvedbe v upravnistvu. 881

Lepa spalna soba in kompletne železne otroške postelje se prodajo. Solavarska ulica 5. 878 2-2

Gospodična, knjižgovedilna večja vseh pisarniških del, govori slovensko, hrvaško, nemško, italijansko išče primerne službe. Ponudbe na upravo »Primorka«. 853

Svoji k svojim!

Spalna soba

polirano, že rabljena, obstoječa iz 2 dvovratnih omar, 2 nočnih omaric z mramorjem, 2 postelji s prevlečenimi podlogami, 1 umivalnik z zrcalom in mramorjem, 1 damska toaletna z zrcalom in mramorjem, jako fino in izvrstno izdelano se prodaja. 868

Splavarska ulica 5.

868

P. n. občinstvu naznanjam, da sem otvoril na Aleksandrovi cesti 30

brivnico

ter se slavnemu občinstvu najtopleje priporočam.

Jernej Pirc

773 koroški begunec.

773

Odvetnik

dr. Franjo Lipold

naznanja, da se je 15. decembra 1920 preselil in ima svojo

odvetniško pisarno 883 3-1

v Mariboru, Aleksandrova c. 36

Telefon št. 85 I. nadstropje. Telefon št. 85

Docent

dr. Ivan Matko

ordinira 880 2-1

od srede 15. t. m. naprej.

Prostovoljna dražba

se vrši dne 17. decembra 1920 ob 14. (2) uri popoldne v skladišču središčne tvrdke Reitingerevi nasledniki v Melju. Prodalo se bode en koncertni glasovir, ena železna blagajna, dve stoječi antikni uri, ter več srebrnega servisa (pribora). Natančnejša pojasnila daje podpisani kurator dolične zapuščine.

Dr. Franjo Rosina,

odvetnik v Mariboru.

884 2-1

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Naznanjam slavn. občinstvu, da sem preselil

mojo manufakturno trgovino iz Tkalske ulice št. 6 v Slovensko ulico št. 12 (vokal Gosposke ulice). Če želite dobro in po ceni blago za obleke, po meri sukno, platno, perilo, nogavice itd. obiščite

Miroslav Nabergoj-a, Maribor

Slovenska ulica 12. 817 5-5

Direkten uvoz! Tovarniške cene!

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5

817 5-5